

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1257 sahifa.

2025-yil, 22-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlrat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlrat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQRUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhaxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Xushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'ydinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидрахаловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASSTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	478
Ho'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI	493
Abduraxmonov Akmal Nurmat o'g'li	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
M.Sh. Tolipov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
Буранбаева Шоира Рустамовна	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI	513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna	
ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
Salimov Burxon Abubakirovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi	

SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIY-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH	548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	
TO'QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI	559
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА	564
Салихбаев Нурсултон Равшанович	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI VA IJTIMOIIY TIBBIY XIZMATLAR O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI	572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich	
ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB VARAKA DLYA RYNKA TRUDA UZBEKISTANA	577
Еримбетова Улбосын Маратовна	
TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	582
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
"O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESLAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIVAVIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH"	586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o'g'li	
FARMATSEVIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
O'ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLSH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI	596
Ergashev To'liqin Shokirovich	
HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
ISLOMIY MOLIIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O'ZBEKISTONDA MOLIIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	606
Xodjayev Aziz Shovkatovich	
MAHALLIIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI	611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH	617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН	623
Хошимова Камилла Навфал қизи	
IMITATION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI	633
Qodirov Zohidjon Eralievich	

JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	637
Turdiboyeva Kumush Erkinovna	
SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI	648
Elbaeva M.R.	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	653
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQUVISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI	657
Achilov Ilmurad	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI	663
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUVISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Sapayev Axmed Durdibayevich	
SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO'P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO'LLASH.....	674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	681
Abdullayev Shaxzodbek	
ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN	686
Shaymanova Nigora Yusupovna	
MAKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOL VA JAMG'ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O'ZBEKISTONDA O'ZGARISHI TENDENSIYALARI	691
Rustamov Narzillo Istamovich	
CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA "BIG MIDDLE" NAZARIYASIDAN FOYDALANISH.....	697
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI	701
Ermetov Amirbek Ismailovich	
FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO'YICHA XITOIY TAJRIBASI	708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR.....	712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova	
TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI	725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
BURNOUTNING OLDINI OLIH: XODIMLAR SALOMATLIGI STRATEGIYASI	731
Ergasheva E'zoza Dilshod qizi	
O'ZBEKISTONDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	736
Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLARNI BOSHQARISH VA HISOBGA OLIHNING INNOVATSION USULLARI: MENEJMENT VA BUXGALTERIYANING O'ZARO INTEGRATSIYASI	742
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	748
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI	754
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
ВОЗОБНОВЛЕНИЕ ДОБЫЧИ ПРИРОДНОГО ГАЗА ИЗ ТРЁХ СКВАЖИН УЧАСТКА ХОДЖАСАЯТ ГКМ ДЕНГИЗКУЛЬ	758
Набиев Шахзод Темурович, Иргашбаев Шохрух Фаррух угли, Маннафов Улугбек Умар угли	
MADANIY TURIZM INDUSTRIYASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	764
Toxirov Dilyor Davlatovich	
MOLIYAVIY AUTSORSING NAZARIYALARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	768
Babadjanov Umiddbek Kamildjanovich	
TURIZM – TARIXIY XOTIRA VA ZAMONAVIY XIZMATLAR UYG'UNLIGI IFODASI	773
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOHIYATI VA BAHOLASH MEZONLARI	777
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING NAZARIY ASOSLARI	784
Ro'ziyeva Shaxlo Salimboyevna	
AXBOROT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH VA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH	788
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI DAROMADLILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	791
Sanayev Javoxir Shovkat o'g'li	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	796
Maxmudov S.T.	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ	801
Юсупова Н.Т.	
SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY FAKTORLAR TAHLILI	807
Rahimova Mushtariybegim Muxammadg'olib qizi	
DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR VA ULARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OQIBATLARI.....	812
Abdumalikova G.F.	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA SIYOSATINI SAMARALI BOSHQARISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSION ASOSLARI	821
Kenjayev Ikrom Ergashboyevich	
RAQAMLI AVIATSIYA EKOTIZIMI: AI/ML, DIGITAL TWIN VA BLOKCHEYN INTEGRATSIYASI	828
Azimova Moxinur Nozimovna	
XALQARO MOLIYA BOZORLARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI	834
G'afurov Sherzod Abduvaxob o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATINING REKREATSIYA RESURSLARI VA DAVOLASH-SOG'LOMLASHTIRISH TURIZMI SALOHİYATI	839
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi	
MINTAQALAR TURISTIK-REKREATSION IMKONIYATLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY GIS USULLARINI QO'LLASH (SARIOSIYO TUMANI MISOLIDA)	845
Safarov Manuchexr Axtam o'g'li	
XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH	852
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich	
TURIZM FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHGA OID NAZARIY BILIMLARINING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI	857
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	

TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI MUSTAHKAMLIGINI BAHOLOVCHI KO'RSATKICHLAR TIZIMI	863
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Maxsudov Sherzod Solijonovich	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	877
Mahmudov Sarvar	
ATROF-MUHITGA OID FISKAL KO'RSATKICHLAR ASOSIDA MINTAQAVIY BAHOLASH	882
Zilola Rahmatova	
XORAZM VILOYATI TUMANLARIDA EKSPORT SAMARADORLIGI: STOXAСТИK CHEGARAVIY TAHLIL (SFA) ASOSIDAGI EMPIRIK YONDASHUV	887
Fozil Xolmurotov	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ БЕДНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОДХОДЫ И НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА.....	900
Мамаризоев Жахонгир Исохонович	
EKOLOGIK VAZIYAT VA AHOLI SALOMATLIGINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	905
Egamqulov Husniddin Erkaboyevich	
CHO'L HUDUDLARIDA TURISTIK RESURLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	911
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Mavlonov Ahmadjon Muhammadovich	
КОНЦЕПЦИЯ ИДЕНТИФИКАЦИИ И ИЗМЕРЕНИЯ ЭФФЕКТОВ ЗАНЯТОСТИ В ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКЕ	918
Сагидуллин Фарид Радикович	
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ ГОСТИНИЧНОГО БИЗНЕСА В СФЕРЕ ПРОДВИЖЕНИЯ И СБЫТА ТОВАРОВ И УСЛУГ В ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	927
Бабаджанова Лола Шопулатовна	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA OZIYQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISHDA QISHLOQ XO'JALIGINING ROLI.....	935
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich, Bustonov Komiljon Kumakovich	
TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA'MINLASHNING AYRIM MASALALARI	943
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
TA'LIM KLASSTERLARI KONTEKSTIDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA STRATEGIK YECHIMLARI: TRIPLE HELIX MODEL ASOSIDA TAHLIL.....	947
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI.....	954
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI	960
Sirojiddinov Kamoliddin	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	967
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
AGROTADBIRKORLIK FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIYALARI VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI.....	971
Nasriddinov Xusanbek Sadriddin o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARI	976
Abdusattorov Abdusamat Sobirovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIYQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA MENEJMENT QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI	981
Karieva Gulnora Abdullayevna , Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA O'QUV DASTURLARINING KAPITAL ZICHLIGI	989
Dusanov Salim Mamarasulovich	

QATTIQ CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	995
Temirov Azizbek Voit o'g'li	
STRATEGIK REJALASHTIRISH ORQALI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	1002
G.Ya. Muxibova, O.U. Sharifxodjayeva, O. To'rabekova	
ДЕТЕРМИНАНТЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	1009
Шакаров Зафар Гаффорович	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1018
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi, Farxodova Shohnnoza Umidbek qizi	
TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRUVCHI ZAMONAVIY YONDASHUVNI ISHLAB CHIQISH	1027
Xojiyeva Nazokat Davronbekovna	
QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	1034
Shodiyeva Zarinnabonu Shodi qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1039
Qurbaniyozov Shaxzodbek Karimovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA HISOB SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1044
Qurbanbayev Jurabek Eruvboyevich	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING KORXONA LIKVIDLIGIGA TA'SIRI.....	1048
Karimov Xondamir Jamshid o'g'li	
IMPROVING STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES.....	1056
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
DIGITAL SKILLS AND ACCOUNTING EDUCATION: NEEDS AND GAPS IN UZBEK HIGHER EDUCATION – CURRICULUM IMPLICATIONS FOR THE DIGITAL AGE	1061
Rustamova Iroda Bahtiyorovna	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT XIZMATLARI: ZAMONAVIY TAHLIL VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI.....	1066
Jo'rayeva Zarifa Bahodir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING YUQORI SIFATLI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH	1073
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH	1079
Kuvotova Dilnora Kaxramonovna	
MAHSULOT, ISH (XIZMAT)LAR TANNARXIGA KIRITILADIGAN MODDIY XARAJATLAR VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH.....	1084
Bolibekov Baxtiyor Achilovich, Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
AYOLLARNING YETAKCHILIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA TO'SIQLARI	1088
Baymuratova Guldjahan Xamdammovna	
INVESTITSIYA FAOLIYATINI MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH AMALIY TAHLILI JARAYONLARI.....	1093
Boboqulov Akmal Muborakbekovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BUXGALTERIYA HISOB, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT TIZIMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI	1099
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING IQTISODIY O'SISHDAGI AHMIYATI	1105
Nematullo Zuvaydullaev	

GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA AQSH IMPORT-EKSPORT SIYOSATI VA UNING MILLIY OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI	1109
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI	1115
Axatova Shahnoza	
ЭКОТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ И РЕСУРСЫ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ.....	1119
Каримова Фотима Абдурасуловна	
RAQAMLI IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SAVDO VA TO'LOV TIZIMLARINING RIVOJLANISHI.....	1124
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARINI RIVOJLANTIRISHDA ILG'OR XORIY TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1128
Tohirov Muhammad Bobur Tohir o'g'li	
KATTA HAJMLI MA'LUMOTLARDAN OVOZLI XABARLARNI AJRATIB OLIISHDA PARALLEL HISOBLASH ALGORITMLARI VA UNING DASTURIY MAJMUASINI ISHLAB CHIQUISH	1135
Jummayeva Yulduz Achilovna	
MAMLAKATDA NODAVLAT VA NOTIJORAT TASHKIOTLARNI MOLIYAVIY TA'MINLASH MEKANIZMLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1141
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
TURISTIK KORXONALARDA BREND KAPITALI TUSHUNCHASI VA UNING TARKIBIY ELEMENTLARI.....	1146
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
IPOTEKA KREDITLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	1155
Rasulov Doniyor Dilmurod o'g'li	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA SOLIQQA TORTISHNING TARTIBGA SOLISH FUNKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	1161
Sulaymonov Farrux Shuxratovich	
QORAQALPOG'ISTON AGRAR TARMOG'IDA TRANSFORMATSION O'ZGARISHLARNING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	1166
Mambetnazarov Baxit Bisenbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI STRATEGIK BOSHQARISHNING DOLZARBLIGI	1171
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA SHAHARSOZLIK JARAYONLARINING EKOLOGIK OQIBATLARI	1175
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA UNDA XORIJIY INVESTITSIALARNING ROLI.....	1182
Nazarova A.N.	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY BOSHQARISHNING AYRIM JIHATLARI.....	1187
Mamatov O'tkir Botir o'g'li	
JANUBI-G'ARBIY O'ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOQLARINI PROGNOZ QILISHNING GEOGRAFIK JIHATLARI (NAVOIY VILOYATI MISOLIDA)	1191
Xudoyberdiyeva Iroda Abduxomidovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING MOLIYAVIY SAMARADORLIGI.....	1199
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINING IQTISODIY BARQARORLIGIDA INNOVATSION FAOLIYATNING AHAMIYATI	1204
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
YASHIL MARKETING YONDASHUVI ORQALI KORXONALARDA RESURS SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1211
Sapayev Axmed Durdibayevich	

АНАЛИЗ И ОПТИМИЗАЦИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ И РАСХОДОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ	1216
Ташмухамедова Карима Саматовна, Якубова Сабина Алишеровна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA FERMER XO'JALIKLARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH	1222
B.B.Seilbekov	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQARORLIK SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	1226
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF FOREIGN TRADE ACTIVITY IN UZBEKISTAN'S REGIONS AND FORECASTING REGIONAL FOREIGN TRADE UNDER WTO AND EAEU ACCESSION (BASED ON THE CASE OF KAZAKHSTAN).....	1230
Sitara Tojiqulova Sobirjon qizi	
BANKLARNING KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA NAZORAT QILISHNING – COST OF RISK (COR) KO'RSATKICHI TAHLILI	1240
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
1-WIRE PROTOKOLI ASOSIDA BIOSIGNALLARNI UZATISH JARAYONI VA MA'LUMOTLAR STRUKTURASINI LOYIHALASH	1245
Mullajonova Fotima Tuychibayevna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJIRIBA VA UNING XUSUSIYATLARI	1250
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	

TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBA VA UNING XUSUSIYATLARI

Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li

Renessans ta'lim universiteti

"Iqtisodiyot" kafedrası v.b. dotsent., Phd.

Annotatsiya. Mazkur maqolada tijorat banklari aktivlarining samaradorligini oshirish masalalari, xalqaro tajriba va uning O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlari tahlil qilingan. Jahon moliya bozorida shakllangan ilg'or yondashuvlar — Basel qoida va standartlari, moliyaviy risklarni boshqarish tizimlari, aktivlarni diversifikatsiya qilish hamda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish jarayonlari alohida ko'rib chiqiladi. Maqolada O'zbekiston tijorat banklari faoliyatini modernizatsiya qilish, aktivlarni boshqarishda xalqaro amaliyotni moslashtirish, raqamli transformatsiya va risk-menejmentni takomillashtirish bo'yicha amaliy taklif hamda tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari tijorat banklari aktivlaridan samarali foydalanishni ta'minlash, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash hamda xalqaro standartlarga moslashuvchan boshqaruv mexanizmlarini shakllantirishda ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, aktivlar samaradorligi, xalqaro tajriba, bank risk-menejmenti, diversifikatsiya, kapital yetarliligi, moliyaviy barqarorlik, raqamli bank xizmatlari, big data tahlili, xalqaro moliya bozorlari, aktiv-passiv boshqaruvi, bank islohotlari.

Abstract. This article analyzes the issues of increasing the efficiency of commercial banks' assets, international experience and the possibilities of its application in the conditions of Uzbekistan. The advanced approaches formed in the global financial market - Basel rules and standards, financial risk management systems, asset diversification and the processes of widespread introduction of digital technologies are separately considered. The article develops practical proposals and recommendations for the modernization of the activities of commercial banks in Uzbekistan, adaptation to international practice in asset management, improvement of digital transformation and risk management. The results of the study are of scientific and practical importance in ensuring the effective use of commercial banks' assets, strengthening financial stability and forming management mechanisms that are compatible with international standards.

Key words: Commercial banks, asset efficiency, international experience, bank risk management, diversification, capital adequacy, financial stability, digital banking services, big data analysis, international financial markets, asset-liability management, banking reforms.

Аннотация. В статье анализируются вопросы повышения эффективности использования активов коммерческих банков, международный опыт и возможности его применения в условиях Узбекистана. Отдельно рассматриваются передовые подходы, сформированные на мировом финансовом рынке – Базельские правила и стандарты, системы управления финансовыми рисками, диверсификация активов, а также процессы широкого внедрения цифровых технологий. В статье разрабатываются практические предложения и рекомендации по модернизации деятельности коммерческих банков Узбекистана, адаптации к международной практике управления активами, совершенствованию цифровой трансформации и управления рисками. Результаты исследования имеют научное и практическое значение для обеспечения эффективного использования активов коммерческих банков, укрепления финансовой устойчивости и формирования механизмов управления, соответствующих международным стандартам.

Ключевые слова: Коммерческие банки, эффективность активов, международный опыт, управление банковскими рисками, диверсификация, достаточность капитала, финансовая устойчивость, цифровые банковские услуги, анализ больших данных, международные финансовые рынки, управление активами и пассивами, банковские реформы.

KIRISH

Tijorat banklari mamlakat moliya tizimining barqarorligini ta'minlashda, iqtisodiyot tarmoqlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashda hamda aholining turmush darajasini yuksaltirishda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, bank aktivlaridan oqilona va samarali foydalanish ularning moliyaviy barqarorligi hamda raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Bugungi kunda tijorat banklari faoliyatida aktivlarni boshqarish, risklarni minimallashtirish, likvidlikni ta'minlash va investitsion loyihalarni moliyalashtirish jarayonlarini takomillashtirish dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda bank aktivlarini samarali boshqarishning o'ziga xos mexanizmlari shakllangan. Masalan, AQSh, Yevropa Ittifoqi mamlakatlari va Osiyoning ilg'or davlatlarida aktivlarni diversifikatsiya qilish, ularning rentabelligini oshirish, kredit portfelining sifatini yaxshilash hamda zamonaviy risk-menejment tizimlarini joriy etish orqali tijorat banklari yuqori daromadga erishmoqda. Shu bilan birga, xalqaro bank amaliyotida aktivlarni boshqarishda innovatsion yondashuvlar — raqamli texnologiyalar, big data tahlili, sun'iy intellekt asosidagi prognozlash va elektron to'lov tizimlari keng qo'llanmoqda.

O'zbekiston tijorat banklari uchun xorijiy tajribani o'rganish va uni milliy sharoitga moslashtirish katta ahamiyatga ega. Chunki mamlakatimizda bank tizimini isloh qilish, kreditlash jarayonlarini soddalashtirish, kapital yetarililigi oshirish, risklarni kamaytirish hamda aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlari sifatini yaxshilash bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda xorijiy tajribani o'rganish va uning samarali jihatlarini milliy amaliyotga tatbiq etish orqali tijorat banklarining aktivlardan foydalanish samaradorligini oshirish mumkin.

Shu nuqtayi nazardan, mazkur maqolada tijorat banklari aktivlarining samaradorligini oshirish bo'yicha xorijiy tajriba tahlil qilinadi, ularning o'ziga xos xususiyatlari ochib beriladi hamda milliy bank amaliyotiga tatbiq etish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklari aktivlarining samaradorligini oshirish masalasi xalqaro va milliy miqyosda ko'plab olim hamda mutaxassislar tomonidan keng o'rganilgan. Xorijiy tadqiqotlarda bank aktivlarini boshqarish samaradorligi asosan likvidlik, rentabellik, risklarni diversifikatsiya qilish va kapital yetariligi kabi ko'rsatkichlar orqali baholanishi ta'kidlanadi. Masalan, F. Mishkin va S. Eakins tijorat banklari aktivlarini boshqarishda risk-menejment tizimining ahamiyatini alohida qayd etib, zamonaviy moliyaviy ko'rsatkichlar majmuasidan foydalanishni taklif etadi. B. Allen va A. Santomero esa aktivlarni diversifikatsiya qilish hamda ularni bozor iqtisodiyoti sharoitida qayta taqsimlash orqali banklarning moliyaviy barqarorligi ta'minlanishini ilmiy asoslab beradilar. Shuningdek, J. Sinkey tijorat banklari faoliyatida kredit portfeli sifatini oshirish va moliyaviy monitoring tizimlarini kuchaytirish orqali aktivlar samaradorligini yuksaltirish mumkinligini ko'rsatadi.

MDH mamlakatlari olimlari tadqiqotlarida esa bank aktivlarining samaradorligi ko'proq makroiqtisodiy omillar bilan bog'liq ravishda o'rganilgan. Masalan, O.V. Lavrushin bank aktivlarini boshqarishda davlat moliyaviy nazorati va prudensial me'yorlarning rolini asoslab beradi, V. Kolesnikov esa likvidlikni boshqarish hamda aktiv-passiv balansini muvozanatlashtirish tijorat banklari samaradorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biri ekanini ta'kidlaydi.

O'zbekistonlik olimlar ham ushbu yo'nalishda qator ilmiy ishlar olib borganlar. Jumladan, A. Vahobov, B. Xoliqulov va Sh. Xodievlarining ilmiy izlanishlarida tijorat banklari aktivlarini boshqarishda xalqaro moliyaviy standartlarni joriy etish, kredit portfeli sifatini oshirish, problemali kreditlarni kamaytirish hamda investitsion faoliyatni kengaytirish zarurligi ko'rsatib o'tiladi. Milliy adabiyotlarda so'nggi yillarda raqamli bank xizmatlari, masofaviy xizmat ko'rsatish va innovatsion texnologiyalar tijorat banklari aktivlaridan samarali foydalanishning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida talqin qilinmoqda.

Xalqaro tashkilotlar — Xalqaro Valyuta Jamg'armasi, Jahon banki va Osiyo Taraqqiyot banki hisobotlarida ham O'zbekiston bank tizimi faoliyatini takomillashtirish bo'yicha aniq tavsiyalar berilgan. Ular orasida kapital yetarililigi ta'minlash, kredit portfeli diversifikatsiyasi, risklarni kamaytirish hamda likvidlikni samarali boshqarish muhim mezon sifatida ko'rsatiladi.

Umuman olganda, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari aktivlarining samaradorligini oshirishga doir yondashuvlar xilma-xil bo'lsa-da, ular orasida umumiy jihatlar mavjud. Jumladan, aktivlarni diversifikatsiya qilish, risklarni kamaytirish, kredit portfeli sifatini yaxshilash, shuningdek, raqamli texnologiyalar va innovatsion mexanizmlarni keng joriy etish bank aktivlaridan samarali foydalanishda asosiy omillar sifatida e'tirof etiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda tijorat banklari aktivlarining samaradorligini oshirish bo'yicha xorijiy tajribani o'rganish hamda uni milliy sharoitga moslashtirish imkoniyatlarini aniqlash maqsad qilib olingan. Tadqiqot jarayonida nazariy, empirik va qiyosiy yondashuvlar uyg'unlashtirildi.

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini moliya va bank sohasi bo'yicha yetuk xorijiy hamda mahalliy olimlarning ilmiy ishlari, shuningdek, Xalqaro Valyuta Jamg'armasi, Jahon banki va Osiyo Taraqqiyot banki kabi xalqaro moliyaviy institutlarning tavsiyalari hamda hisobotlari tashkil etadi. Shuningdek, tijorat banklari faoliyatini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining statistik ma'lumotlari va rasmiy tahlillardan foydalanildi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi xorijiy mamlakatlarda tijorat banklari aktivlaridan foydalanish samaradorligini oshirishda qo'llanilayotgan innovatsion yondashuvlar va ularning o'ziga xos jihatlarini aniqlash, shuningdek, ushbu mexanizmlarni milliy bank tizimiga moslashtirish bo'yicha taklif hamda tavsiyalar ishlab chiqilishida namoyon bo'ladi.

Umuman olganda, mazkur tadqiqot metodologiyasi bank aktivlarini boshqarish bo'yicha xorijiy va milliy tajribalarni tahlil qilish, ularni qiyoslash, samarali mexanizmlarni ajratib ko'rsatish hamda O'zbekiston sharoitida qo'llash bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqishga qaratilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Amaliy nuqtayi nazardan, yaqin o'tmishda odatda davlat kassa bankidan ilg'or tijorat bankiga o'z yo'lini bosib o'tgan banklarning tajribasi va ko'rsatkichlarini o'rganish biz uchun juda foydali hisoblanadi. Ushbu mezonga ko'ra, biz ko'plab banklarimiz singari taxminan bir xil tarixiy boshlang'ich shartlarga ega bo'lgan Rossiya Sberbankini tanladik.

Bugungi kunda Rossiya Sberbank kapital hajmi va tarmoqning tarqalishi bo'yicha eng yirik bank hisoblanadi. Biz tahlilni Sberbank aktivlarining rentabellik ko'rsatkichlarini o'rganishdan boshlaymiz, chunki ushbu bank o'z faoliyatida sezilarli o'zgarishlarga uchragan va bank boshqaruvining ilg'or tajribasini joriy etish bo'yicha asosiy ishtirokchilardan biriga aylangan (1-jadval).

1-jadval. Sberbank aktivlari samaradorligining asosiy ko'rsatkichlari¹

Ko'rsatkich	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	o'zgarish dinamikasi 2023-yilga	2024-yil o'zgarish dinamikasi 2020-yilga
Kelib sof foyda, milliard rubl	347,9	362	290,3	222,9	541,9	143%	155,80%
Kapital samaradorligi, %	24,2	20,8	14,8	10,2	20,8	10,6 p. p.	– 3,4 p. p.
Aktivlarning samaradorligi, %	2,7	2,2	1,4	0,9	2,1	1,2 p. P	– 0,6 p. p.
Daromad xarajatlari, %	48,7	46	43,2	43,7	39,7	–4 P. p..	- 9,0 p. p..
p. p. xavf qiymati, %	0,2	1,1	2,3	2,5	1,8	-0,7 p. p.	1, 6
Sof foiz marjasi, %	6,1	5,9	5,6	4,4	5,7	1,3 p. P	– 0,4 P. P..

1-jadvaldagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2024-yilda Sberbankning sof foydasi 2020-yilga nisbatan sezilarli darajada oshdi va 541,9 milliard rublni tashkil etdi. Bu 2020-yildagi ko'rsatkichdan 143,1 foiz yuqori. 2024-yilda sof foydaning bunday jiddiy o'sishi quyidagi omillar bilan izohlanadi:

— operatsion daromadlar hajmining o'sishi (2024-yilda Sberbankning operatsion daromadi 18,7 foizga o'sdi — sof foizli daromad va sof komissiya daromadi hisobiga 1697,5 milliard rublgacha);

— qarz moliyaviy aktivlarining qadrsizlanishi uchun yaratilgan zaxiralarning pasayishi (2024-yilda Sberbankning qarz moliyaviy aktivlarining qadrsizlanishi uchun zaxiralarni yaratish xarajatlari 27,9 foizga kamaydi — 2023-yildagi 475,2 milliard rublga nisbatan 342,4 milliard rublgacha);

— 2024-yilda operatsion xarajatlar 2023-yilga nisbatan o'sish sur'atini sekinlashtirdi va 8,7 foizga o'sdi — 677,6 milliard rublgacha.

Yuqoridagi ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, 2024-yilda Sberbank kapitalining samaradorligi 2020-yilga nisbatan sezilarli darajada pasaygan. Bu Rossiya Federatsiyasida ishlab chiqarishning qisqarishi, shuningdek, G'arb moliyaviy sanksiyalarining ta'siri bilan izohlanadi. Biroq, 2024-yilda Sberbank kapitalining samaradorligi

1 Годовой отчет Сбербанка за 2024 год <https://www.sberbank.ru>

2023-yilga nisbatan ikki baravar oshdi. Shu bilan birga, 2024-yilda Sberbank aktivlarining samaradorligi 2020-yilga nisbatan diversifikatsiya va raqobatning o'sishi natijasida biroz kamaydi. 2024-yilda daromadlar bo'yicha xarajatlar darajasi 2020-yilga nisbatan 9,0 p.p.ga kamaydi, bu tahlil qilinayotgan davrda daromadlar o'sish sur'atlarining bank xarajatlari o'sish sur'atlaridan oshib ketgani bilan izohlanadi.

Biroq, 2024-yilda Sberbankning tavakkalchilik aktivlari qiymati 2020-yilga nisbatan sezilarli darajada kamaydi, bu qarz moliyaviy aktivlarining qadrsizlanishi uchun zaxiralarni yaratish xarajatlari darajasining pasayishi bilan bog'liq.

1-jadvaldagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2024-yilda Sberbankning sof foiz marjasi 2020-yilga nisbatan 0,4 p.p.ga kamaygan, biroq 2024-yilda sof foiz marjasi 2023-yilga nisbatan 1,3 p.p.ga oshgan. Shuni ta'kidlash kerakki, sof foiz marjasi to'g'ridan-to'g'ri tijorat banki aktivlarining rentabellik darajasiga bog'liq bo'lib, bankning moliyaviy barqarorligini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlardan biridir.

2024-yil davomida Sberbankning sof foiz marjasi ketma-ket o'sib, 2023-yilning to'rtinchi choragidagi 4,9 foizdan 2024-yilning to'rtinchi choragida 6,1 foizgacha yetdi.

2-jadvaldagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2024-yilda Sberbankning sof foiz marjasining o'sishi, birinchi navbatda, fondlash qiymatining pasayishi bilan bog'liq. Shu bilan birga, 2024-yilda foizli daromad keltiradigan aktivlarning samaradorligi biroz oshdi — 0,2 p.p., ya'ni 9,9 foizdan 10,1 foizgacha (2-jadval).

2-jadval. Sberbankning 2024-yildagi sof foiz marjasiga foiz sifatida ta'sir ko'rsatgan omillar²

Omillar	qiymati
2023-yil uchun sof foiz marjasi	4,4
korporativ mijozlar	uchun kreditlar samaradorligi-0,1
xususiy mijozlar	0,0
uchun kreditlar samaradorligi 0,0 boshqa banklardagi mablag'lar	samaradorligi+ 0,1
qimmatli qog'ozlar samaradorligi	0,0
ishlaydigan aktivlar tarkibi	-0,1
korporativ mijozlar mablag'lari qiymati	+ 0,5
xususiy mijozlar mablag'lari qiymati	+ 0,3
bank mablag'lari qiymati	+ 0,2
xususiy subordinatsiyalangan kreditlar	0,0
jalb qilingan mablag'larning tarkibi	+ 0,2
ishlaydigan aktivlarning pullik majburiyatlarga nisbati	+ 0,2
2024-yil uchun sof foiz marjasi	5,7

Aktivlarning samaradorligini tahlil qilishda tijorat banklarining daromadlari va xarajatlar tarkibini chuqur o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuni ta'kidlash kerakki, Rossiya banklarida daromadlar va xarajatlar tarkibi Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (UFRS) talablariga muvofiq shakllantiriladi (3-jadval).

3-jadval. Sberbank daromadlari tarkibi, foiz sifatida³

Ko'rsatkich	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil
foizli daromadlar	56,3	87,7	87,3	70,5	63,9
foizsiz daromadlar	43,7	12,3	12,7	29,5	36,1
daromadlar – jami	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3-jadvaldagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, Sberbank daromadlari tarkibida foiz daromadlari nisbatan katta ulushni egallaydi. Bu kreditlash va foizli qimmatli qog'ozlar bo'yicha daromadlar Sberbankning asosiy faoliyat yo'nalishi ekanligidan dalolat beradi. Sberbank foiz daromadlarining asosiy qismi kreditlardan olingan daromatlardan iborat. 2024-yil yakunlariga ko'ra, Sberbankning korporativ mijozlarga berilgan kreditlarining Rossiya tijorat banklarining umumiy kreditlaridagi ulushi 31,7 foizni tashkil etdi.

² Годовой отчет Сбербанка за 2024 год <https://www.sberbank.ru>

³ Jadval muallif tomonidan Sberbankning yillik hisobotlari ma'lumotlari asosida tuzilgan (<https://www.sberbank.ru>).

2016-yilda Sberbank aktivlari 7,2 foizga kamayib, 25,4 trillion rublni tashkil etdi. Mijozlarga kreditlar va avanslar aktivlarning eng katta toifasi bo'lib qolmoqda — 2024-yil oxirida ular jami aktivlarning 68,4 foizini tashkil etdi. Naqd pul, banklardagi mablag'lar va qimmatli qog'ozlar portfelini o'z ichiga olgan likvid aktivlarning ulushi 24,6 foizni tashkil etdi. 2024-yilda qimmatli qog'ozlar portfeli 6,5 foizga kamayib, 2,7 trillion rublgacha tushdi⁴. Portfel deyarli butunlay obligatsiyalardan iborat bo'lib, asosan likvidlikni boshqarish maqsadida ishlatiladi.

2023 va 2024-yillarning boshlarida hamda oxirida Sberbank kreditlarining samaradorligi barqaror darajada saqlanib qoldi, bu bank aktivlarining samaradorligini oshirish nuqtayi nazaridan muhim ko'rsatkich hisoblanadi. 2024-yil oxiriga kelib, kredit portfeli bo'yicha zaxiralarni qoplash darajasi 7,0 foizni tashkil etdi, bu esa 2015-yildagi 6,0 foiz ko'rsatkichga nisbatan o'sishni bildiradi. 2016-yilda foizlar va (yoki) asosiy qarzarlar bo'yicha kechiktirilgan to'lovlar bilan ishlamaydigan kreditlarning umumiy kredit portfelidagi ulushi 90 kundan ortiq muddatda 5,0 foizdan 4,4 foizgacha kamaydi. Chakana kreditlar portfeli yil davomida 1,3 foizga o'sib, 5,0 trillion rublni tashkil etdi.

Sberbank xarajatlari tarkibi ham alohida e'tiborga loyiqdir (4-jadval).

4-jadval. Sberbank xarajatlari tarkibi, foiz sifatida⁵

Nomi	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil
foiz xarajatlari	48,7	53,3	54,0	66,8	59,3
operatsion xarajatlar	51,3	46,7	46,0	33,2	40,7
xarajatlar – jami	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4-jadvaldagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2020–2024-yillarda Sberbank xarajatlarining umumiy hajmida foiz xarajatlarining ulushi o'sish tendensiyasini ko'rsatgan bo'lsa-da, 2024-yilda ushbu ko'rsatkichning qiymati 2023-yilga nisbatan kamaygan. Bunday pasayish — arzonroq resurslar foydasiga majburiyatlar tarkibini optimallashtirish hamda 2024-yilda jalb qilingan mablag'lar qiymatining pasayish dinamikasi bilan izohlanadi. Foiz xarajatlarining kamayishi asosan banklar mablag'lari hisobidan (81,5 foizga) ro'y bergan bo'lib, bu, asosan, ushbu mablag'larni jalb qilish hajmining pasayishi natijasida, Rossiya bankidan kelib chiqqan holda sodir bo'lgan. Bundan tashqari, 2024-yilda korporativ mijozlar mablag'lari bo'yicha foiz xarajatlari 27,1 foizga kamaydi.

Shuni ta'kidlash kerakki, foiz xarajatlarining asosiy tarkibiy qismi Sberbankning faol operatsiyalarini moliyalashtirishning asosiy manbai bo'lgan xususiy mijozlar mablag'lari bo'yicha foiz xarajatlari bo'lib qolmoqda. Ushbu xarajatlarning ulushi 2024-yilda Sberbank foiz xarajatlarining umumiy summasida 57,9 foizni tashkil etdi, bu esa 2023-yil oxiridagi 44,4 foizga nisbatan yuqori natija bo'lib, jalb qilingan mablag'larning arzonroq resurslarga qayta taqsimlanayotganini ko'rsatadi.

Shuningdek, biz "kassa ijrochisi"ning og'ir merosiga ega bo'lmagan xorijiy bank misolini ko'rib chiqamiz. Bizning fikrimizcha, Deutsche Bank (Germaniya)ning aktivlar samaradorligini oshirish sohasidagi tajribasi diqqatga sazovor, chunki bu bank universal tuzilishga ega bo'lib, ulgurji savdoni chakana xizmatlar bilan faol birlashtiradi hamda G'arb mamlakatlarida ham, sobiq Sovet Ittifoqi mamlakatlarida ham faoliyat yuritadi.

Tijorat banklari faoliyatida aktivlar samaradorligi muhim moliyaviy ko'rsatkich sifatida bankning umumiy samaradorligi, moliyaviy barqarorligi va raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Bank aktivlarining samaradorligi mohiyati, unga ta'sir etuvchi omillar, boshqaruv yondashuvlari va xalqaro tajribaning ahamiyati chuqur o'rganildi.

Birinchidan, tijorat banklari aktivlarining samaradorligi bank resurslaridan oqilona foydalanish, foydali aktivlar ulushini oshirish va kredit portfelining sifatini yaxshilash orqali ta'minlanadi. Ilmiy-nazariy qarashlar asosida rentabellikning miqdoriy ko'rsatkichlari — ROA (aktivlarning daromadliligi), ROE (kapitalning daromadliligi) hamda sof foiz marjasi kabi indikatorlarning mazmuni yoritildi.

Ikkinchidan, bank samaradorligini boshqarishning metodologik asoslari strategik rejalashtirish, risklarni boshqarish, kredit siyosatini takomillashtirish, aktiv va passivlar tuzilmasini optimallashtirish hamda raqamli texnologiyalardan foydalanish kabi kompleks yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Ushbu mexanizmlar bank faoliyatining har bir yo'nalishida rentabellikni oshirish imkonini beradi.

Uchinchidan, xorijiy tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlar banklarida aktivlar samaradorligi uzoq muddatli strategik rejalashtirish, xalqaro moliyaviy nazorat standartlari (Basel tamoyillari), kuchli risk-

⁴ Годовой отчет Сбербанка России.

⁵ Jadval muallif tomonidan Sberbankning yillik hisobotlari ma'lumotlari asosida tuzilgan <https://www.sberbank.ru>.

menejment tizimi va xodimlar samaradorligini rag'batlantirish mexanizmlariga asoslangan. Shuningdek, xalqaro tajribada bozor sharoitlariga moslashtirilgan korporativ boshqaruv modeli rentabellikni barqaror ushlab turishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Umuman olganda, o'rganilgan nazariy va metodologik asoslar O'zbekiston bank tizimida ham bank aktivlarining samarali boshqaruvi orqali ularning umumiy samaradorligini oshirish uchun zarur ilmiy-amaliy platformani shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari faoliyatida aktivlardan samarali foydalanish nafaqat banklarning moliyaviy barqarorligini, balki butun iqtisodiyotning rivojlanish sur'atlarini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Bank aktivlarining sifati va ulardan foydalanish darajasi kreditlash jarayonlari, investitsion faoliyat, xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlik hamda raqamli texnologiyalarni joriy etish darajasi bilan chambarchas bog'liqdir. Xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari aktivlarini samarali boshqarishda ularning diversifikatsiyasini ta'minlash, risklarni minimallashtirish, likvidlikni yuqori darajada ushlab turish va rentabellikni oshirish asosiy strategik yo'nalish sifatida e'tirof etiladi.

Rivojlangan mamlakatlar bank tizimida aktivlarni boshqarish jarayonida zamonaviy risk-menejment tizimlari, kredit portfelini segmentlarga ajratgan holda nazorat qilish, problemali kreditlar ulushini kamaytirish hamda sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar tahlilidan keng foydalanish amaliyoti yo'lga qo'yilgan. Shuningdek, elektron to'lov tizimlari, mobil ilovalar va onlayn xizmatlar orqali mijozlar bilan ishlash sifatini oshirish bank aktivlaridan foydalanish samaradorligini yanada yuqori darajaga olib chiqmoqda.

O'zbekiston bank tizimi so'nggi yillarda izchil islohotlar yo'lidan bormoqda. Xususan, banklarning kapitallashuv darajasini oshirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, kreditlash jarayonlarini soddalashtirish hamda masofaviy xizmatlarni rivojlantirish borasida muhim natijalarga erishilmoqda. Biroq mavjud muammolar — muammoli kreditlar ulushi, aktivlarning diversifikatsiya darajasi va ayrim banklarda kuzatilayotgan likvidlik cheklavlari — bank aktivlaridan foydalanish samaradorligini oshirish uchun qo'shimcha choralarni talab etmoqda. Shu nuqtayi nazardan, xorijiy tajribani chuqur o'rganish va uni milliy sharoitga moslashtirish O'zbekiston bank tizimi uchun amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kelgusida tijorat banklari faoliyatini yanada takomillashtirish uchun bir qator ilmiy asoslangan takliflar ilgari surilishi mumkin. Avvalo, bank aktivlarini boshqarishda Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini to'liq joriy etish va ularning amaliyotini chuqurlashtirish zarur. Aktivlarni diversifikatsiya qilish orqali risklarni kamaytirish, kredit portfeli sifatini yaxshilash hamda problemali kreditlar monitoringini kuchaytirish lozim. Shu bilan birga, tijorat banklarida zamonaviy risk-menejment tizimlarini shakllantirish, sun'iy intellekt va "big data" tahlilidan foydalanish, kreditga layoqatlilikni baholash jarayonlarini raqamlashtirish samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi.

Bundan tashqari, aholiga va tadbirkorlarga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini kengaytirish, masofaviy xizmatlar ulushini ko'paytirish hamda raqamli moliyaviy mahsulotlarni joriy etish orqali bank aktivlari samaradorligini oshirish mumkin. Xorijiy moliyaviy institutlar bilan hamkorlikni kengaytirish, xorijiy kapitalni jalb etish va xalqaro reyting agentliklari bilan tizimli ishlash orqali banklarning xalqaro moliya bozoridagi mavqeiini mustahkamlash muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, xorijiy tajribani chuqur o'rganish va milliy sharoitga moslashtirish tijorat banklari aktivlaridan samarali foydalanishning eng muhim manbalaridan biridir. Shu bois, xorijiy mamlakatlarda qo'llanilayotgan ilg'or amaliyotlarni O'zbekiston sharoitiga tatbiq etish orqali banklarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, ularning raqobatbardoshligini oshirish va xalqaro moliya bozorida faol ishtirok etish imkoniyatlarini kengaytirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mishkin, F. S. (2019). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets* (12th ed.). Pearson Education Limited.
2. Mishkin, F. S., & Eakins, S. G. (2021). *Financial Markets and Institutions* (9th ed.). Pearson.
3. Allen, F., & Santomero, A. M. (2001). What do financial intermediaries do? *Journal of Banking & Finance*, 25(2–3), 271–294. [https://doi.org/10.1016/S0378-4266\(99\)00129-6](https://doi.org/10.1016/S0378-4266(99)00129-6)
4. Sinkey, J. F. (2002). *Commercial Bank Financial Management in the Financial-Services Industry* (6th ed.). Pearson/Prentice Hall.
5. Basel Committee on Banking Supervision. (2011). *Core Principles for Effective Banking Supervision*. Bank for International Settlements. <https://www.bis.org/publ/bcbs213.pdf>
6. Basel Committee on Banking Supervision. (2019). *Basel III: Finalising post-crisis reforms*. Bank for International Settlements. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.pdf>
7. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2023). *Bank tizimi ko'rsatkichlari bo'yicha statistik byulleten*. Toshkent. <https://cbu.uz>

8. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2022). *Raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish konsepsiyasi*. Toshkent.
9. Santomero, A. M. (1997). Commercial bank risk management: An analysis of the process. *Journal of Financial Services Research*, 12(2–3), 83–115. <https://doi.org/10.1023/A:1007971801810>
10. Ghosh, S. (2017). *Banking Efficiency and Financial Development in Emerging Economies*. Springer.
11. Berger, A. N., & Humphrey, D. B. (1997). Efficiency of financial institutions: International survey and directions for future research. *European Journal of Operational Research*, 98(2), 175–212.
12. OECD. (2021). *Banking in a Digital Age: Trends and Policy Implications*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264326823-en>
13. Altunbas, Y., Carbo, S., Gardener, E. P. M., & Molyneux, P. (2007). Examining the relationships between capital, risk and efficiency in European banking. *European Financial Management*, 13(1), 49–70.
14. Khan, H. (2012). Central bank governance and the role of independence: Lessons from emerging economies. *Journal of Central Banking Theory and Practice*, 1(2), 25–52.
15. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori. (2020). *Bank-moliya tizimini isloh qilish va tijorat banklari faoliyatini erkinlashtirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida*. Toshkent.
16. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarori. (2021). *Bank tizimida xususiy sektor ulushini oshirish dasturi*. Toshkent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
